

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

5 de Filiis legitimis tantum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Qui fil. sint legitim. lib. 4. Decret. tit. 17.

- 1 Notbi interdum digni, qui eximantur a nota illegitimorum.
- 2 Illegitimi esse desinunt, dum sunt legitimi.
- 3 Legitimantur filii quatuor modis, Oblatione curie, Si pater legitimos diceret, Per rescriptum principis, Per subsequens matrimonium.
- 4 Adulterini & nefarii seu incestuosi filii, num legitimantur per subsequens matrimonium.
- 5 Legitimatio per rescriptum principis.
- 6 Filius spurius sacerdotis legitimari per rescriptum principis nequit.

1 Ceterum ¶ interdum ita proficiunt bonis moribus & eruditione liberi nothi, vel alius rebus, vt digni sint qui extimantur ab infami natiuitatis nota, sicut enim apud Euripidem, in *Androm. actus 3. vers. 90.* arguit exemplo Pelcus,

ἔτι τις ἴδδ' ἄφρονες, πολλὰ δὲ ἴτοι ἐνεῖ βαδίζων γινώσκωντες ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἀνεύθυνος, id est,

Licet notus sit, certe se penumero Arida satio, fertile & pingue vincit solum, Multique spurii præstant legitimis.

- 2 ¶ Transcunt ¶ autem naturales illegitimi filii in legitimos suos, quando legitimi fiunt, dicunturque tunc legitimi.
- 3 ¶ Quod fiebat quadruplici medio, *gloss. in c. transmissa, qui filii sint legit. primum, per oblationem curie alicuius loci, si ipsi operas ipsi impendissent, vel illegitima curialibus nuberet. §. quod vero, quib. mod. nat. efficitur. §. fin. de nupt. apud Justinian. l. 3. de nat. lib. C. Secundo, si illegitimum naturalem pater vocasset legitimum, §. si vero is qui, quib. mod. nat. efficitur. §. ad hoc ut lic. mat. & auia in auth.* Si quando hodie tamen pater vocaret filium bastardum, filium legitimum & naturalem, dubium esse posset, num haberetur pro legitimo: & num ille succederet exemplo legitimorum. Et actus distinctione opus esse crediderim, vt, si pater dixerit matrem fuisse sibi desponsatam, cum affirmatione filios ab ea esse propositos, suos esse: tunc haberi illos pro legitimis per consequentiam matrimonii, si aliam uxorem non habuerit tunc cum genuit, aut si probatum, illam antequam etiam aliam duceret eum affidasse, vt dicunt, seu et si dem dedisset, *cap. per tuas, l. 2. qui fil. sint legit.* Nam promissio de futuro matrimonio sequente copula, facit matrimonium præiudicatum, contra quod non habeat locum probatio, *c. is qui si dem. de sponsali. cap. per tuas, l. 6. de condi. apposi.* Quod si sola sit assertio patris, quæcum dicat suum, quemadmodum nihil illa prodest ad firmandum quod non est matrimonium, ita nec ad legitimandum filium iuuabit. Quare, vt assertio patris nunc legitimum filium spurium faciat, cum his exigitur consensus viciniæ, vt cum filium pro legitimo reputauerit, *c. per tuas, & ibi gloss. & Fein. atque Pan. de probatio.* Solaque nominatio vel scriptura, non facit filios qui non sunt, *Dioclet. & Maxi. in Leon. epistolæ, l. 1. non nudis, l. 4. de proba. lib. 4. C. tit. 19.* & facti Imperator Gordianus pro hac sententia, *Gordianus, in l. si pater, 4. de hered. inst. lib. 6. C. tit. 23.* Luculentius Valerianus & Galienus CC. in l. neque professio, *5. de test. lib. 6. C. tit. 23.* Neque professio, inquit, neque assertio nuncupantium filios qui non sunt, veritati præiudicat, &c. faciet tamen præsumtionem assertio vel negatio patris, vel matris, pro filio. Vel contra, donec contrarium probetur, *l. etiam matris, de prob. P.* Sed non præiudicat veritati, *l. fin. eod. tit.* Et videtur huius sententiæ assertor Alex. III. summus pontif. in *cap. transmissis, 3. qui fil. sint legit.* Videndus & pro hac questione, Guillel. Bened. *cap. Raynuius, ad verba, Que filium ex eo suscipiens, nu. 1. de testa. addenda & consideratio matrimonii, prout monui supra, c. 3. num. 25. & seq.* Tertio, per subsequens matrimonium, *l. diuisi Constantini, & l. cum quis, & l. nuper, de nat. lib. C. §. si de incestu nupt. coll. 2. in auth. c. 1. & c. tanta qui fil. sint legit. cum concubina, ex qua liberi suscepti, initium: nisi aliud affinitatis vel alterius causæ impedimentum subfit. ¶ Quo fit, ¶ vt incestuosi & adulterini non possint per matrimonium matris eorum cum patre contrahere legitimum, quia lex huiusmodi coniugia abominatur, *l. Claudius, de his quib. ut indign. in P. c. cum haberet de eo qui duxit in matr. quam prius polluer. per adult. apud Gregor.* Quod tamen interpret glossator Ber. *gloss. in c. tanta, ad ver. aliam, qui fil. sint legit.* intelligendum censet, si ea, cum qua adulterium committitur, licet vxorem habere, non autem si ignorauerit. Cui certe adimplatur Innocentius tertius summus*

Pontifex. *Innoc. 3. in cap. ex tenore, cap. 14. eod.* De nefariis autem & incestuosis spuris, ne possint villo modo legitimari sequente matrimonio procul dubio est, eo quod, vt in impedimentis diximus, nullum possit in gradu prohibito recipi matrimonium iustum, si accusetur. Quod si liberi nati sint ex matrimonio contracto in gradu prohibito, distinctio alia, quæ proxime in illegitimis distinguendis annotata est, adhibenda: neque ea ad spurios legitimandos per subsequens matrimonium pertinet, sed est alterius inspectionis.

¶ Quarto, ¶ legitimantur per rescriptum principis, §. si quis vero non habens filias, & §. si igitur, quibus mod. nat. efficitur legit. §. illud qui. *mo. na. efficitur. coll. 7. in auth. c. per venerabilem, qui fil. sint legit.* Princeps enim qui in manu habet legum auctoritatem, cui leges interpretari & abrogare licet, *l. 1. §. fin. de legib. C.* & potest gratiam præceptorum legum facere. Placuit tamē 6. Calend. Aprilis 1562. Senatui Parisiensi, nullatenus regis codicillis sacerdotis filium, iure legitimorum donari posse.

¶ Idem ¶ plane decretum regia sententiâ in eodem Senatu prolata 15. Calend. Octobr. 1573. triduo post felicem Poloni Regis in vrbem ingressum, teste Rhenato Choppino, libro primo, de dominio regis, tit. 11.

De Filiis legitimis tantum. Cap. 5.

- 1 Legitimorum tantum filii, qui
- 2 Legitimorum tantum filiorum diuisio iure civili, in adoptatos, & arrogatos.
- 3 Patres & filii secundum legem alii, & alii secundum carnem.
- 4 Filiatio iure diuino secundum similitudinem generationis pluribus modis dicitur, creatione, operatione, consuetudine, principio, imitatione, doctrina seu eruditione, catechismo, beneuolentia honore, potestate, nutritione.
- 5 Filii dicti Dei, regeneratione Baptismatis, & qui a nobis in regeneratione suscipiuntur filii nostri iustitici, & ex confirmatione, & penitentia, spirituales filii.

Filii legitimi ¶ tantum illi dicuntur: qui a lege aliqua legitimi, de pact. in P. in numerum filiorum naturalium probatorum iure rediguntur, & pro filiis habentur, etsi non sint: quando similitudo quædam cum naturalibus, vel æquale privilegium omnino vel ex parte datur. Quamobrem non natura, sed similitudine & participatione isti filii sunt. Et quia multiplex potest esse similitudo, sic & multiplex ea ratione filiorum appellatio iure diuino in sacris literis, & iure pontificio.

¶ Iure ¶ autem civili, adoptione & arrogatione tantum recepta, quæ & aliis iuribus cognita est.

¶ Sic ¶ patres alii sunt secundum legem, alii secundum carnem, vt notat D. Hieronymus, in c. 1. *Matth.*

¶ Et ¶ breuiter sacra pagina a similitudine ortus, quem generatione a patre tribuimus, creationem nostram tribuit filiationi, vt dicitur pater noster, qui nos creauit, *Matth. 23. Malach. 1. & 2. Sap. 10. Esa. 62.* solet enim & scriptura sancta, id filium cuiusque rei vocare, quod ab eo factum seruatumque est, vt Deus, pater cæli & terre dicitur, *Matth. 11.* Sic filii Dei etiam Angeli mali, oratione dicti, *Job 1.* Et pater dicitur principium alicuius rei, vt pater habitantium in tentoriis, *Genesios 4.* Et Tibal pater centurionum cibaria, *eod. cap. 4. Genes.* Et a similitudine, quod filii vt plerumque imitantur substantiam & naturam parentum, filius quoque dicitur alicuius, quod naturam illius imitatur: ita filii hominum, pro hominibus, *Psal. 8. Fortes filii Deorum, Job 28. filii Belial celestii. Iudic. 19. & 20. 3. Reg. c. 21. 1. Reg. 2. 2. Paralip. 13.* A similitudine quoque participationis substantiæ paternæ, qui erudiuntur doctrina aliqua ab aliquibus seu præceptoribus, vel gradu aliquo donantur, filii eorum dicuntur. Sic sæpe Salomon quos erudit, in prouerbis & alibi, *Prouerb. c. 6. Ecclesiast. cap. 1. 2. 4. 21. 32. & c.* filios vocat, sæpeque illa voce, *filii mei*, vtitur. Sic filii prophetarum, eorum discipuli dicti sunt, *4. Reg. 4.* Et *1. Samuel. c. 10.* dicitur præceptor pater, *bi, Quis est pater eorum? Et filii sapientiæ in istorum. Eccles. 3.* Sic D. Paulus, ad *Gal. 4. filiioli, quos iterum parturio, donec in vobis formetur Christus.* Atque hac filiooli nominatione sæpe vtitur D. Ioannes, *1. Epist. c. 2. 3. 4. 5.* Sic iura pontificia monent, per instructionem ad fidem seu catechismum contrahi filiationem, & cognationem spiritualem, *c. contra d. c. 5. de cognat. spirit. lib. 4. Decreta. tit. 11. c. 2. eod. in G. lib. 4. c. 3. can. in catechismo, de consecrat. distinct. 4. cano. si quis vnus, 30. quæst. 4.*

¶ A ¶ paterna beneuolentia, quæ summa est, & dilecti summo pater quo-

perere quoque filii dicuntur. Sic Israelitæ peculiari Dei populus, filii Dei dicti, *Deuter. c. 1. 4. Esai. 1. Hierem. 31.* Ab honore, & senioribus obseruandi, ut patres, *1. Timoth. 5.* & a senioribus iuniores erudiendi, ut filii. Sic in *Genesi, c. 6.* filii Dei dicuntur illi qui inuocabant Dominum, & honorem & obsequium cultus diuini offerebant. Sic amplectentibus fidem Domini nostri Iesu Christi dedit Deus potestatem filios Dei fieri, qui non ex sanguinibus, nec ex voluntate carnis, nec ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt, *D. Ioan. euangel. c. 1.* Adoptioque hæc filiorum Dei, *ad Roman. c. 8. & 9. & ad Galat. 4. ad Ephes. 1. 1. D. Ioannes epist. c. 3.* Et ratione potestatis quæ in liberis est, filius interdum dicitur, id quod in alterius iure & potestate est indubie, ut *Filii mortis esis vos. 1. Reg. c. 2. 6.* id est, ad dicti mortis, vel ea digni. Ratione nutritionis, alumni filii, & quod nutrit pater vel mater: ut filii maris dicti ab Osea *cap. 11.* pisces. Ratione generationis, quia Deus & Dominus noster Iesus Christus per proprium sanguinem lauit nos a peccatis nostris, & eius applicatione per sacramentum lauacri Baptismi renouamur, *D. Ioan. Euangel. c. 3. D. Pau. ad Tit. 3. D. Petri. 1.* in nouum hominem, *ad Ephes. 1. & 4. ad Colos. 3.* exuentes veterem: dicimur etiam filii Dei, si dem eius amplexi, & omnes fideles fratres in eodem patre Domino nostro Iesu Christo, renati ex aqua & spiritu sancto. Quo fit, ut illi quos ex sacro baptisinate suscipimus, quibus iustitiam sumus parentes, filii dicantur, & vulgo optime filio, vel iustitiam filii, cum enim ministerium illis hac in parte præbemus salutis & regenerationis, paterni nominis etiam efficiuntur participes, & nascitur cognatio spiritualis, *c. 1. de cogn. spirit. lib. 4. sec. Decreta. c. 3. & 10. tit. lib. 4. Decret. tit. 11.* Similiter & per sacramentum confirmationis, *c. 1. de confirmatione, eod. in 6. c. 1. 3. q. 1.* si quidem a primo pabulo sacri falis vsque ad confirmationem contrahitur, ut dicunt summi Pontifices, compaternitas, *Suidas in verbo innot.* Suidas adoptionem Christianam dicit, *ad Iulian. 3. fin. & can. omnes. 30. q. 1.* quando ex sacris fontibus suscipitur. Pari modo filius filiaue spiritualis dicitur is eave, quem quamve quis ex omolege vel sacramento penitentiae sibi coniunxit.

De Adoptione & arrogatione. Cap. 6.

Lib. 1. Institutio, tit. 11. Lib. 1. P. tit. 7. Lib. 8. C. tit. 48.

- 1 Adoptio quid.
- 2 Filii sunt adoptione, non fratres, aut alii proximi.
- 3 Filii adoptati, prælati naturalibus.
- 4 Filiorum legitimorum seu adoptiuorum rationes, cur recepti. Filios cur relinquere nostra interest.
- 5 Adoptio duplex, Adoptio & Arrogatio, & quid commune habeant.
- 6 Adoptare mulieres sine gratia nequeunt.
- 7 Adoptare nequeunt, nisi qui generare possunt, & qui prohibeantur.
- 8 Adoptiui non sunt temporarii, sed perpetui.
- 9 Sexagenarius num adoptio liceat, & quare vetita.
- 10 Arrogatio quomodo fit. Arrogatio facta auctoritate principis, & rogatione populi, unde arrogatio dicta.
- 11 Arrogandi per populum forma.
- 12 Arrogandi causus collegium pontificum dispiciet, et.
- 13 Adoptio fiebat apud magistratum, penes quem esset legis actio.
- 14 Adoptio olim fiebat emancipationibus & manumissionibus præcedentibus, hodie minime.
- 15 Arrogatio impuberis, curatoris eius assensum desiderat.
- 16 Adoptio quadruplici modo fiebat per principem, per legem curiam, per prætorem seu magistratum, per testamentum.
- 17 Adoptare adoptariue qui possunt.
- 18 Adoptatorum Cesarum exempla.
- 19 Adoptare non potest, qui liberis propriis & naturales habet. Propterea aliter quare.
- 20 Adoptare minorem suum tutor vel curator non potest.
- 21 Adoptantur & filia apud Hebræos.
- 22 Arrogari nec arrogare potest femina, adoptari tamen: non autem adoptare potest iure Romano: aliter apud alios.
- 23 Adoptari vnus tantum potest, & qui adoptari possunt.
- 24 Adoptati presentia exiguntur, & quando voluntas.
- 25 Arrogatio & adoptio transferunt in potestatem adoptantis adoptatum & suos.
- 26 Ex inuoluntate quem dixere Græci.
- 27 Adoptatis alia indebantur nomina retentis vel parumper illis immutatis.
- 28 Perdicium sagacitas in dignoscendis maribus.

- 28 Adoptandi inter Longobardos ritus.
 - 29 Adoptio in Francia olim, & apud Hebræos & Græcos usurpata.
 - 30 Adoptati nunc in Gallia non succedunt, ut filii.
- Adoptiui, & alumni quomodo differant.

Actus legitimus adoptio dicitur, *l. actus legitimus, de regu. iur. l. 1.* per quam in alienam familiam, ut ait Modestinus, *l. 1. de adopt. lib. 1. P. tit. 7.* & Gellius, *lib. 5. cap. 19.* inque liberorum locum extranei sumuntur, idque, ut Theophilus testatur, *Theophil. libro primo, in fin. de adopt. in solatium eorum qui liberes non habent.* ¶ Finguntur enim liberi tantum adoptione, non autem fratres, vel alterius proximitatis cognatio, testibus Diocletiano & Maximiano, *l. nec apud. de hered. instit. lib. 6. C. tit. 24.* Sic D. Ambrosius, *ad Silinium, Aut natura filios suscipimus, aut electione: in natura, casus est, in electione iudicium. Magisque sine consensu patris in adoptandis offendimus, quam in genitalibus filijs: quia genitalis filius esse, ad naturam refertur: in adoptione de decore esse non nisi errori adscribimus.* ¶ Et forsitan ea ratione quod præstantes tantum in filios adoptantur, adoptiuos præferendos esse naturalibus Hadrianus Cæsar per suam habuit, *Dio vel Xiphilini in Adria. atque Plinius iunior in Paneg. Traiana.* Sic Theodoticus rex Gothorum adoptans in filium regem Herulorum, inter cetera *lib. 4. epistol. Cassiod. varia. epist. 2.* scribit per arma posse fieri filium, grande inter gentes constat esse præconium: quia non est dignus adoptari, nisi qui fortissimus meretur agnosci: ignaui autem esse nesciunt quos iudicia pepererunt: ii enim gratiam non de natura, sed de solis meritis habent, quando animi vinculo obligantur extranei. Horum legitimorum tantum liberorum intuitu, & quando de naturalibus & legitimis ex matrimonio iusto conceptis agitur, qui ex matrimonio sunt, dicuntur naturales: illi legitimi adoptiuus, *l. de legi. agn. success. l. fin. de his qui sunt sui vel alien. iur. §. minus, de hered. qua ab int. deser. l. adoptiuus §. de in ius voc. in P. l. si pater, 20. & l. non potest, 31. de adopt. in P. cum similib.*

¶ Adoptio duplex, & eadem, quibus habere intererit liberos naturales infans, in quorum locum ii cooptantur: nempe ut habeamus successores certos, qui ideo nos obtinent & curam nostri habeant, ceterorumque infidias auertant, utque nomen familiae posteris superesset. Sic & Isocrates in fine ægine-tici sermonis, *Orat. 17.* dignum est, inquit, legi succurrere, quia nobis filios adoptare licet, ac de nostris consultare rebus, reputantes apud nos, quod desertis nominibus, puerorum loco sit lex huiusmodi: propter hanc enim agnati, ac nullo se sanguinis gradu respicientes, magis inter se mutuo curantur.

¶ Adoptio duplex, adoptio simpliciter, & arrogatio: adoptantur filii familiae, arrogantur qui sui iuris sunt, *Modestinus. l. 1. de adopt. in P. §. 1. eod. ap. Iulianum.* Hoc utriusque commune, ut in potestatem eorum, a quibus adoptantur vel arrogantur, & in familiam transferant, *l. 1. de adopt. in fin.* si hodie dentur in adoptionem extraneo ex constitutione Iustiniani, *l. sed hodie de adopt. l. cum in adoptiuus. 10. eod. C. & in locum liberorum, quos suscipere possent, veniant.*

¶ Primum tamen, nempe potestatis causa, prohibet, ne mulieres adoptare possent iure communi, *§. femina. de adopt. apud Iustinian. l. 5. C. eod. l. nam & si femina, 21. eod. in P. l. si suspecta, 29. §. nec absens. de inoffic. testam. nisi ex gratia principis: quia in potestate liberos non haberent, §. ceteri, de hered. qual. & diff. apud Iustinian. d. §. femina. & l. 4. §. ad testamenta, de bon. poss. cont. tab. nec suos, Causus l. nullus, 13. de suis & leg. hered. P.*

¶ Alterum tamen verum, ne & viri quoque, quibus impossibile per rerum naturam ducitur suscipere liberos, adoptare possint, neve ad tempus fiat adoptio, ne filius sit temporalis, *Paul. l. si tibi filium, 3. 4. de adoptio. P.* Naturam enim adoptio imitatur, *§. minores. eod. l. si pater familias, 15. §. fin. & l. adoptiuorum, 16. eod. P.* Quamobrem minor maiorem, vel æqualem sibi ætate non adoptat, *§. minorem, de adopt. l. arrogato patre, 40. §. non tantum, eod. pro monstro enim, & impossibile est id natura.* Pari modo qui vitio incurabili, seu morbo detinentur, ut sanari non contingat, quo in habeatur vxorem ducere & generare, nec adoptare quoque possunt, veluti castrati: qui autem generare quidem morbo non possunt, verum contingit aliquando eo morbo liberari, & saltem potentia habiles ad generationem esse possunt, ut & steriles & spades, si idem & permittitur adoptio, *l. 2. §. illud. eod. P. l. arrogatio, §. fin. eod. §. sed & illud, eod. l. si ferua. §. si spadoni, de iur. dot. in P.* Et qui vxores non habent, habere tamen possunt, si velint, *Paul. l. & qui vxores, 30. de adopt. in P.*